

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

היכל
תשיעי
קובץ
שלשלת האור
שער
שלישי

לקוטי שיחות

בתרגום חפשי ללשון הקודש

על פרשיות השבוע, חגים ומועדים

•

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

וצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

•

נצבים-וילך

(חלק בט)

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושש לבריאה

מחזור הראשון של לימוד הלקוטי שיחות
שבוע פרשת נצבים-וילך, יז-כג אלול, ה'תשפ"ו (א)

LIKKUTEI SICHOT
TARGUM L'LOSHON HAKODESH

Copyright © 2026
by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY®
770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213
(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718
editor@kehot.com / www.kehot.org

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior permission from the copyright holder.

The Kehot logo is a registered trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

For dedications of the weekly Sichos, please contact us at: dedications@kehot.com

נצבים-וילך

173

שלפני ראש השנה שהוא השבת האחרון דחדש אלול קורין אז פרשת אתם נצבים⁸ דזהו ברכתו של הקב"ה כו".

והנה, מדיוק הלשון "קורין אז פרשת אתם נצבים דזהו ברכתו של הקב"ה" – ולא "קורין אז אתם נצבים (היום)" (כלשון הבעש"ט לפני זה בתורה זו, בבארו שפירוש הכתוב הוא "קיימים ועומדים והיינו שזוכים בדין") – מוכן, ש"ברכתו של הקב"ה אינה רק (שלש) התיבות "אתם נצבים (היום)", אלא כללות "פרשת אתם נצבים" – הפרשה כולה.

וע"פ המבואר במקום אחר⁹, דשתי הפרשיות "אתם נצבים" ו"וילך" הרי הן בעצם פרשה אחת, אלא שלפעמים מתחלקת פרשה זו לשתיים (כדיוק לשון הרס"ג¹⁰: "ומהן (מנ"ג הפרשיות) פרשה המתחלקת לשתיים ונקראת בשתי

א. בנוגע לשבת שקודם ראש השנה, ידוע¹ פתגם אדמו"ר הזקן ששמע מהמגיד בשם הבעש"ט: "החדוש השביעי .. הקב"ה בעצמו מברכו² בשבת מברכים שהוא השבת האחרון דחדש אלול, ובכח³ זה ישראל מברכים את החדשים י"א פעמים בשנה".

ובמה הוא תוכן ברכתו של הקב"ה ב"שבת מברכים" דחדוש תשרי? – ממשיך הבעש"ט:

"כתיב אתם נצבים היום דהיום קאי על ראש השנה⁴ שהוא יום הדין וכמ"ש⁵ ויהי היום גו' ותרגם והוה יום דינא רבא⁶. ואתם נצבים קיימים ועומדים⁷ והיינו שזוכים בדין, ובשבת

(1) קובץ מכתבים לתהלים אהל י"י ע' 193. היום יום כה אלול. אגרות קודש אדמו"ר מהור"י"ץ ח"ג ס"ע תל ואילך.

וראה בביאור תורה זו – לקו"ש ח"ד ע' 1139 ואילך. ח"ט ע' 184 ואילך.

(2) עוד ביאור ע"פ נגלה שאין ישראל מברכים החדוש הזה – ראה לקו"ש חכ"ד ע' 222 ואילך.

(3) ראה לקו"ש ח"ט ע' 187 – הרמז לזה בנגלה.

(4) ראה פענח רזא ס"פ נצבים. לקו"ת ר"פ נצבים.

(5) איוב ב, א.

(6) וראה אוה"ת נ"ך עה"פ (ע' תנא), מזח"ב לב, ב (ועוד).

(7) ראה תנחומא ר"פ נצבים (עומדין .. ואנו קיימין – אבל אינו מפורש על הל' "נצבים". וראה שם, ד: נצבים .. קיומו של עוה"ז ושל

עוה"ב). ובפרש"י (נצבים כט, יב) מפרש מ"מ"א: נצבים .. קיימין.

(8) רמב"ם הל' תפלה פ"ג ה"ב. תוס' מגילה לא, סע"ב. טוש"ע או"ח סתכ"ח ס"ד. לקו"ת שם. שם הפרשה "אתם נצבים" (כבתורה הנ"ל) הוא גם ברמב"ם שם. סידור הרס"ג (דלקמן בפנים). תוס' מגילה שם ד"ה ראש. ועוד. ובטוש"ע מתחיל "אתם נצבים", אבל בהמשך הלשון שם נצבים (וילך) סתם. וכ"ה בתוס' מגילה שם בסוף העמוד: למה מחלקים פרשת נצבים וילך. ועד"ז השינויים בכמה מפרשי התורה. ואכ"מ.

(9) ראה לקו"ש ח"ט ע' 298. וש"נ.

(10) בסדורו "קריאת התורה".

פעמים בשנה". ויש לומר, שבזה נרמז ענין הברכה דפרשת וילך:

עצם הענין ש"הקב"ה בעצמו מברכו" שייך (בעיקר) לפרשת אתם נצבים שקורין בכל שנה ושנה בשבת האחרונה דחודש אלול; וענין זה שברכת הקב"ה נותנת כח לישראל שיוכלו לאחריו זה לברך את החדשים י"א פעמים בשנה – שייך בעיקר ל"וילך (משה)".

ומטעם זה לפעמים קורין "וילך משה" לאחר ראש השנה¹³ – אע"פ שגם "וילך משה" קשור לברכה ד"שבת מברכים" חודש תשרי, כנ"ל – כי ענין זה שבברכה (ש"בכח זה ישראל מברכים את החדשים י"א פעמים בשנה") אינו נוגע כל-כך בשבת שלפני ר"ה, דכיון ש"בכ זה" בא בגלוי רק ב"שבת מברכים" הבאה, לכן אפשר שלעתים תקרא פרשה זו גם לאחר ראש השנה.

ג. תוכן כל ענין וענין מתבטא בשמו אשר יקראו לו בלשון הקודש. ועל-דרך-זה מובן בפשטות בנוגע לשמות הפרשיות "נצבים" ו"וילך" – שביאור תוכנן נרמז בשמות שבהם נקראו.

והנה, התיבות "נצבים" ו"וילך" מורות על שני מושגים שונים, ויתירה מזו – הפכים:

פירוש תיבת "נצבים" הוא (כנזכר בתורת הבעש"ט הנ"ל), "קיימים

(13) היינו קריאת כל הפרשה כולה בשבת. אבל גם אז (כשנצבים וילך נפרדות), קוראין פ' וילך במנחה דש"ק נצבים. וכן הלימוד דפ' וילך (בשיעורי חת"ת) – הוא לפחות יום א' לפני ר"ה (או – ב' ימים).

שבתות אם יש צורך בכך והיא אתם נצבים הנחלקת בוילך משה",

[דלא כשאר פרשיות המצטרפות, שבעצם הן פרשיות נפרדות, אלא ש"מצטרפות לפעמים שתיים שתיים"¹¹],

צריך לומר, שאף "וילך משה" הוא בכלל ברכתו של הקב"ה, כיון שגם זה הוא חלק מ"פרשת אתם נצבים".

אבל, לאידך גיסא: מזה גופא שבחלק מהשנים מתחלקת פרשה זו לשתיים¹², וקורין "וילך משה" רק לאחר ראש השנה – ובודאי אף בשנים אלו לא נחסר ח"ו בברכתו של הקב"ה ב"שבת מברכים" דחודש תשרי – מוכרח לומר, שעיקר ברכתו של הקב"ה הוא "פרשת אתם נצבים" עצמה, היינו חלק הפרשה עד "וילך משה", דדוקא חלק זה נקרא במנהג ישראל "פרשת (אתם) נצבים", כנדפס בחומשים; וזה ש"וילך משה" הוי גם כן חלק מברכתו של הקב"ה, הרי זה ענין של ברכה שיכול לבוא לפעמים בפועל ובגלוי רק לאחר ראש השנה.

ב. וי"ל הביאור בזה:

סיום תורת הבעש"ט הנ"ל הוא (כנ"ל): "ובכח זה (דברכת הקב"ה) ישראל מברכים את החדשים י"א

(11) ל' הרס"ג שם. ועיי"ש בלקו"ש בפרשיות – עוד הוכחות לזה שנצבים-וילך הוי פרשה אחת.

(12) כידוע הסימן (בעה"ט עה"פ וילך. טושו"ע שם) "פתג המלך" (ל' הכתוב – דניאל א, יג. שם, טו) – כאשר "ב"ג המלך (אז) פת וילך", דכאשר ר"ה הוא ביום ב' או ג' בשבת, אז "פת וילך" מלשון פתות אותה פיתים שמחלקים נצבים וילך לשתיים (ל' המג"א שם. וכ"ה בכ"מ – ראה לקו"ש שם).

וכן הוא בכל שלשת העמודים²¹ (קוין) – תורה, עבודה (תפלה) וגמילות חסדים (מצוות)²²:

ה. בתורה:

התורה בכללותה מתחלקת לשתיים²³ – תורה שבכתב ותורה שבעל

ועומדים". היינו, לא עמידה סתם, אלא עמידה חזקה בתוקף. וכמבואר¹⁴ ד"נצבים" הוא מלשון "נצב מלך"¹⁵, המורה¹⁶ על עמידה בתוקף הכי גדול, בדוגמת מלך הנצב.

משא"כ תיבת "וילך" תוכנה הוא – הליכה, היינו, היפך העמידה בכלל, ועל אחת כמה וכמה היפך ההנהגה של "נצבים" – עמידה בתוקף.

ואעפ"כ אמרינו, ש"נצבים" ו"וילך" – לא זו בלבד שמחברים אותם יחדיו (כשאר פרשיות המצטרפות), אלא יתירה מזו – בעצם הרי הן פרשה אחת.

ד. ונקודת הביאור בזה:

כללות עבודת ה' מיוסדת על ההכרח שיהיו שני הקוין (תנועות) ה"נ"ל¹⁷ – "נצבים", עמידה בתוקף, העדר השינוי; ו"וילך" – הליכה מחיל אל חיל, עד לאופן של "אין"¹⁸ להם מנוחה¹⁹, שינוי תמיד²⁰.

(14) אוה"ת נצבים ס"ע א"א.

(15) לשון הכתוב – מ"א כב, מח.

(16) אוה"ת שם ס"ע א"ב ואילך.

(17) ראה גם מכתב ו' תשרי תשד"מ (נדפס בלקו"ש חכ"ד ע' 632).

(18) ל' חז"ל – סוף ברכות ומו"ק. וראה

הערות הבאות.

(19) ויש לומר, שזהו הטעם לחילוק דב' המסכתות – מו"ק ותמיד: בסיום דמס' מו"ק – ת"ח אין להם מנוחה כו' שנאמר ילכו מחיל אל חיל; ומס' תמיד סיומה – מזמור שיר ליום השבת כו' ליום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים – כי* תמיד – העבודה התמידית, והרי במס'

זו מדובר ע"ד "סדר התמיד לעבודת בית אלקינו" (תמיד פ"ז מ"ג בסופה. ובפשטות קאי על כל המס' שלפנ"ז), ולכן סיומה הוא בענין שבת ומנוחה, העדר השינוי (ראה לקמן סעיף ז); ואילו מס' מועד קטן, תוכנה (כשמה) ע"ד הזמן שנשתנה מהרגיל, וזמן – בכלל, תנועה ושינוי – עבר הוה ועתיד [ובזמן גופא כפרט ע"ד זמן בלתי רצוי, שהכוונה לשנותו להפכו לטוב, כסיום המס' במשניות דמו"ק], ולכן סיומה בענין של עלי' ושינוי – ת"ח אין להם מנוחה. . ילכו מחיל אל חיל.

(20) ראה הערה הקודמת בנוגע להחילוק דסיום מס' מו"ק ותמיד. ומה שבמס' ברכות מסיים בב' הענינים – אין להם מנוחה, ושלום (מנוחה) – נת' בשיחת ו' תשרי תשד"מ (ס' השיחות. תשנ"ב ח"ב ע' 502 ואילך).

(21) אבות פ"א מ"ב.

(22) ומכיון שביהמ"ק הוא המקום העיקרי דעבודת ישראל מובן שגם בו ב' נקודות אלו. וכמודגש בשיעור היוםי דש"ק זו (תשד"מ) ברמב"ם (הל' ביהב"ח רפ"א), "מ"ע לעשות בית לה' מוכן להיות מקריבים בו הקרבנות (עבודה תמידית) וחוגגין אליו שלש פעמים בשנה – עבודה בשינויים (ראה לעיל הערה 19).

וי"ל שזהו גם החילוק דכלי המקדש: הארון ה' באופן תמידי במקדש (ראה רמב"ם הל' ביהב"ח רפ"ד – נתבאר בארוכה בלקו"ש חכ"א ע' 158 ואילך) – נצחי והעדר השינוי שבמקדש (וראה לקו"ש חט"ז ע' 471 ואילך); שאר הכלים – שינויים.

(23) ראה יומא כח, ב: א' תושב"כ וא'

תושב"ע"פ.

ולכן סיומה (במס' תמיד) בענין המנוחה; וגמרא היא שקו"ט בהלימודים והסברות (ובפרט בבבלי) – סיומה (במו"ק) הוא בענין דהליכה כו'.

אינו יכול לברך ברכת התורה.²⁹ לימודה³⁰ הוא ע"י הבנת האדם, ובה יש חילוקים בין בית שמאי לבית הלל, אף ששניהם ממקום אחד קבלו – שמעיה ואבטליון, שקבלו דור מדור עד למשה רבינו שקבל תורה מהקב"ה, מפני שבמשך הזמן נוספו בכל אחד מהם בחכמה בינה ודעת התורה.

ועל-דרך-זה קיימות שני תנועות אלו בתורה שבע"פ גופא: צריך להיות „לאפשה לה בכל יומא“³¹ – לחדש בתורה, אבל מאידך מוכרח הדבר להיות מיוסד רק על כללי ויסודות התורה, מתוך התאמה מלאה ומוחלטת להלכה – שבענינים אלו (היסודות, הכללים וההלכות) אין שייך שינוי, התורה זו לא תהיה מוחלפת.³²

וכמרז"ל הנ"ל „כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש הכל ניתן למשה בסיני“ – דלכאורה הרי זו סתירה מיניה וביה: „לחדש“ היינו שהתלמיד חידש³³ זאת בשכלו, ואם כן, איך אפשר לומר שהדבר „ניתן למשה מסיני“?

אלא הביאור בזה (כמו שנתבאר כמה פעמים³⁴): סברא פרטית זו היא חידוש של התלמיד ותיק [שהרי כל

פה. ואע"פ ששתיהן „ניתנו לו למשה בסיני“, ובלשון הרמב"ם בתחלת הקדמתו לספר היד: „כל המצות שניתנו לו למשה בסיני בפירושו ניתנו .. תורה זו תורה שבכתב והמצוה זו פירושה .. הנקראת תורה שבעל פה“ – מכל מקום, מחולקות הן באופן נתינתן:

תורה שבכתב ניתנה באופן מדוד ומוגבל, באותיות ותיבות, שאי אפשר שיהיה בהם שינוי²⁴;

משא"כ תושבע"פ – „פירושה“ – באה ע"י החכמים, שפירושה ב"ג (או ל"ב וכו') מדות שהתורה נדרשת בהן (וכיוצא בזה)²⁵, דמתיבה אחת או אפילו אות אחת בתורה באה אריכות בתושבע"פ²⁶, ומאריכות בדברי התנאים באה אריכות גדולה יותר בדברי האמוראים וכו' – עד לחידוש ד„לאפשה לה“ ע"י תלמיד ותיק, וכל זה נעשה חלק מתושבע"פ, וכמחז"ל²⁷ „כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש הכל ניתן למשה בסיני“.

ובזה קשור גם החילוק באופן למודין: בתורה שבכתב מברכין ברכת התורה בקריאתה, אפילו כאשר „לא ידע מאי קאמר“²⁸; משא"כ בלימוד תורה שבע"פ, אם לא ידע מאי קאמר

(29) שו"ע אדה"ז או"ח ס"ב ס"ב (ממג"א שם

סק"ב). וראה הל' ת"ת שלו ספ"ב.

(30) ראה לקו"ת שם.

(31) זח"א יב, ב.

(32) ראה לקמן ריש ס"ז. ויש"נ. וראה בארוכה

לקו"ש חכ"ג ע' 33 (ואילך).

(33) במקומות שבהערה 27 לא נאמר הלשון

„לחדש“ כ"א „להורות“, „לומר“ וכיו"ב. אבל כן

הוא בכ"ז – ראה הנסמן בלקו"ש ח"ט ע' 252

הערה 21. וראה שם ע' הנ"ל ואילך.

(34) ראה לקו"ש שם.

(24) ראה המשך הלשון ברמב"ם שם.

(25) ראה רמב"ם בהקדמה שם. וראה בריש

הל' ממרים. קרית ספר להמב"ט בהקדמה פ"א

ופ"ב.

(26) לקו"ת ברכה צה, ד.

(27) ראה מגילה יט ב. ירושלמי פאה פ"ב

ה"ד. שמו"ר רפמ"ז. ויק"ר רפכ"ב. ובכ"מ. וראה

הערה 33.

(28) הל' ת"ת לאדה"ז פ"ב ס"ב. לקו"ת ויקרא

ה, ב – מפרדס שכ"ז פ"א.

[ועל-דרך-זה בתפלה שבכל יום גופא: יהודי הולך ועולה במשך היום – ובפרט בעבודתו בתפלה, מדרגא לדרגא בכוונת הלב ובדיקותו בה, עד שמגיע לעבודה דשמונה-עשרה בעמדו „כעבדא קמיה מריה“⁴³].

ושני ענינים אלו ישנם גם כן בנוסח התפלה גופא:

שלש ראשונות ושלש אחרונות הן בשווה⁴⁴ בכל התפלות ובכל ימות השנה; משא"כ בברכות אמצעיות צריך להיות שינויים: ימות החול – שאומרים בהם י"ב אמצעיות דבקשת צרכיו (ובהן גופא שינוי מזמן לזמן) – שבת, ראש חודש, יום טוב, ראש השנה, יום הכפורים וכו'.

ומאידך, שינויי הנוסח עצמם באים בהמשך, ושייכים כולם, לאותן שלש ראשונות ושלש אחרונות השוות בכל תפלה ותפלה.

ז. במצוות:

מנין המצוות וקיומן הוא באופן של „לא תוסף עליו ולא תגרע ממנו“⁴⁵ – „דבר⁴⁶ ברור ומפורש בתורה שהיא מצוה עומדת לעולם ולעולמי עולמים אין לה לא שינוי ולא גרעון ולא תוספת“;

אבל לאידך, ישנו ענין של הידור מצוה, שעל האדם להדר ולהעלות

איש מישראל מחוייב ללמוד כל הנכתב בתושב"כ ובתושבע"פ, וצריך גם „לחדש .. הן בהלכות הן באגדות הן בנגלה הן בנסתר“³⁵, המיוסד על הכללים שקבל משה בסיני, ותוכן ה„חידוש“ הוא בזה שהתלמיד מגלה סברא והלכה פרטית זו מתוך הכלל³⁶ – כהלכה,

דאם לא כן, הרי זה רח"ל היפך התורה, כפשוטו, וכדבר המשנה³⁷ „המגלה פנים בתורה שלא כהלכה, אף על פי שיש בידו תורה ומעשים טובים, אין לו חלק לעולם הבא“.

ו. בתפלה:

177

כללות התפלה היא ציווי לכל נפש³⁸, ובכל יום ויום; לאידך, התפלה היא – „עבודה שבלב“³⁹. ואף שלב כל אחד ואחד בשווה ער הוא לקב"ה⁴⁰, הרי בפרטי הרגש שבלב „אין דעותיהן שוות“⁴¹, ולכן ישנם חילוקים⁴² בפרטי הכוונה ועבודת הלב, וכן ישנם חילוקים בעבודה מיום ליום.

(35) אגה"ק סכ"ו (קמה, א). וראה הל' ת"ת לאדה"ז פ"ב ס"ב.

(36) ו(לפעמים) חידוש גדול הוא זה ועד ש„תשש כחו“ של בעל הכלל (מנחות כט, ב).

(37) אבות פ"ג מ"א.

(38) ראה רמב"ם ריש הל' תפלה. שם ה"ד.

(39) נאמר (עקב יא, יג) ולעבדו בכל לבבכם אמרו חכמים (תענית ב, א) אי זו היא עבודה שבלב זו תפלה (רמב"ם ריש הל' תפלה).

(40) ראה שהש"ר עה"פ (שה"ש ה, ב) אני ישנה ולבי ער.

(41) ברכות נח, א.

(42) להעיר מתניא פכ"ט (לו, ב) „והלכיש בו בחי' ומדריגות רבות“. וראה קונטרס העבודה פ"ד ואילך ובהמכתב שבסוף הקונטרס שם (נדפס גם באגרות קודש אדמו"ר מהוריי"ץ ח"ב ע' שי ואילך) – כמה מדריגות באהבת ה' שבתפלה.

(43) שבת י, רע"א. שו"ע אדה"ז סו"ס צה.

(44) אלא שיש בהן הוספות בעשי"ת.

(45) ראה יג, א. וראה גם ואתחנן ד, ב.

(46) ל' הרמב"ם הל' יסוה"ת רפ"ט (ומביא הכתוב דפ' ראה). וראה גם רמב"ם הל' מעה"ק ספ"ב. הל' מלכים פ"א סה"ג. פיהמש סנהדרין הקדמה לפ' חלק היסוד התשיעי.

האלה⁵³ – הרי עבודת התורה ומצוות נקבעה באופן שקיימת הליכה מחיל אל חיל בעבודת ה', שינוי (ועליה) תמידי.

וזהו גם הטעם ש„אתם נצבים“ ו„וילך“ אינם רק שתי פרשיות המצטרפות לפעמים, אלא הם בעצם פרשה אחת – כי כללות ענין עבודת ה' „דורשת“ שני הדברים: „נצבים“ – העדר השינוי, מצד נותן התורה ומצווה המצוות (ולכן נאמר „נצבים“ לשון נועל⁵⁴ – כי ענין התוקף והעדר השינוי לאמתו בא מלמעלה); ו„וילך“ – הליכת האדם מחיל אל חיל.

ולכן הרי זו פרשה אחת, דבכל עבודה של „וילך“ – תנועה של שינוי, מוכרח שיסוד הדבר יהיה חלק ה„נצבים“ שבתורה ומצוות, כפי שנובע מ(נצבים –) „אני ה' לא שנית“.

ט. וי"ל שזהו גם הביאור בתורת הבעש"ט הנ"ל בנוגע לברכתו של הקב"ה בשבת האחרונה דחודש אלול – שהברכה היא בזה ש„קורין אז פרשת אתם נצבים“ – וכמו שנתבאר לעיל (ס"ב) שישנם בזה שני ענינים: עצם הברכה שייך ל„אתם נצבים“; ומה ש„בכח זה ישראל מברכים את החדשים י"א פעמים בשנה“ שייך (לחלק השני ד„פרשת אתם נצבים“ –) „וילך משה“:

עצם הברכה הרי היא „ברכתו של הקב"ה“ – זוהי ברכה שהקב"ה בעצמו מברך את החודש, כיון שברכה זו היא למעלה מגדר הנבראים. ולכן ברכה זו שייכת למצב ד„אתם נצבים“ – העדר-

בקודש⁴⁷ בקיום המצוות⁴⁸ – לא רק כדבעי למעבד⁴⁹, אלא אף „מהדרין“ ו„מהדרין מן המהדרין“⁵⁰; ע"פ דין, ו„לפנים משורת הדין“, וכיוצא בזה.

ח. הטעם שעבודתם של ישראל נקבעה בשני קוין הללו:

כיון שהתורה והמצוות ניתנו מהקב"ה לישראל, יש בהם שני הענינים כביכול: מחד הן תורתו ומצוותיו של הקב"ה; ומאידך, העבודה היא של ישראל – מקבלי התורה והמצוות⁵¹.

וזה מתבטא בשני הקוין הנ"ל: בהעדר השינוי דתורה ומצוות מודגש נותן התורה ומצווה המצוות – הקב"ה, שהוא בלתי משתנה, „אני ה' לא שנית“⁵²; ומצד זה שענין התורה ומצוות הוא עבודת ישראל (בלימוד התורה וקיום המצוות), וגדר הנברא הוא היותו בעל שינויים שצריך להיות „מהלך“ ועולה, דלא כ„העומדים

(47) ברכות כח, א. וש"נ.

(48) וי"ל שזהו גם ב' הפרטים במצות תק"ש שכתב הרמב"ם (הל' תשובה פ"ג ה"ד) „אע"פ שתק"ש ברה"גזירת הכתוב רמז יש בו כו' עורו ישינים משנתכם וכו'“: גזה"כ מדגיש שזהו גזירה מלמעלה, בחי' „נצבים“ ובלתי משתנה שבשופר; וענין התשובה המרומז בשופר (שפרו מעשיכם) הוא עבודת ישראל, בחי' שינוי „וילך“.

(49) להעיר מכתובות סז, רע"א.

(50) שבת כא, ב.

(51) וראה בארוכה הדרן (הא') על מס' פסחים (נדפס בהגש"פ עם לקוטים טעמים כו' וביאורים – קה"ת, תשמ"ו ושלח"ז – ע' תסד ואילך), הדרן על אבות (נדפס בס' ביאורים לפרקי אבות קה"ת) בסופו. לקוש' חז"ז ע' 395 ואילך – שלכן יש בתורה ומצוות גדרים מצד הנותן וגדרים מצד המקבלים, ראה שם כמה דוגמאות.

(52) מלאכי ג, ו.

(53) זכרי' ג, ז ובמפרשים שם. שמו"ר פכ"ה, ב. זח"ב קע, א. זח"ג רס, א. תו"א ס"פ וישב. אוה"ת שם (כרך"ה תתקיג, א ואילך). ועוד.
(54) ראה אוה"ת נצבים ע' אקפט ואילך.

השינוי מצד „לפני ה' אלקיכם“, „אני ה' לא שנית“⁵⁵.

ולאחרי זה נמשכת הברכה באופן אשר „בכת זה ישראל מברכים את החדשים“ – ענין הקשור לעבודת ישראל. ולכן ענין זה שייך ל„וילך“, לעבודתם של ישראל בהליכה מחיל אל חיל;

אבל גם ענין זה הוא המשך (וחלק) דברכתו של הקב"ה⁵⁶ – וכן „לך“, „וילך“ אינה פרשה בפני עצמה, אלא חלק מ„פרשת אתם נצבים“ – כי ענין „וילך“ שבישראל הרי הוא מיוסד על „אתם נצבים“ ושייך לכך, היינו לנתינה מלמעלה.

ומכל מקום, מכיון שבפועל ובגלוי מה ש„ישראל מברכים את החדשים“ הוא ברכת ועבודת האדם, לכן⁵⁷, אין הדבר מוכרח להיות תמיד בגלוי בשבת שלפני ראש השנה, וממילא, לא בכל שנה קורין פרשת וילך לפני ר"ה,

(55) ע"פ הנ"ל מובן הטעם שאין ישראל מברכין גם חודש תשרי, דלכאורה אף שהקב"ה בעצמו מברכו, גם ישראל יברכו אותו או יאמרו הברכה (ע"ד ברכת כהנים)? אלא לפי שהברכה אז היא מבחי' „נצבים“ שלמעלה משינויים, למעלה מעבודת האדם לגמרי, ובבחי' זו אין מקום לעבודת האדם. וראה לקו"ש ח"ח ע' 354 ובהערה 25 שם.

(56) עפ"ז אולי יש לבאר הלשון בהתורה „ובכת זה ישראל מברכים את החדשים“ (ורק אח"כ מוסיף) י"א פעמים בשנה. דלכאורה הול"ל בקיצור „ובכת זה ישראל מברכים י"א חדשי השנה“? אלא דהכח דישאל כפי שהוא בשבת מברכים – ה"ז עדיין בבחי' כלל, וכמו שהם כלולים בכת, בברכתו של הקב"ה, הרי נרגש לא י"א חדשי השנה, כ"א חדשים סתם (ורק שאח"כ נתפרט י"א פעמים בשנה).

(57) וראה לקו"ש ח"ט ע' 299 ואילך.

ופעמים שנקראת פרשה זו בשבת שלאחרי (אבל בסמיכות ל)ראש השנה.

י. ענין זה, שקורין פרשת אתם נצבים בשבת האחרונה דחודש אלול, אינו רק כהכנה לשנה הבאה בכלל (מצד זה שבשבת זו נמשכת ברכתו של הקב"ה), אלא הדבר שייך גם לעבודת ראש השנה עצמה, ולכן „פרשה זו (נצבים) קורין לעולם קודם ר"ה“⁵⁸.

ועפ"ז – שני הקוין הנ"ל ד„נצבים“ ו„וילך“ ישנם גם כן בעבודה דר"ה.

ולהבין זאת יש להקדים, דהנה, כיון ששני קוין אלו קיימים בתורה ומצוות עצמן, מובן, ששני קוין אלו ישנם תחלה בנותן התורה ומצווה המצוות, כביכול. והם שני הענינים – תענוג ורצון:

בתורה ומצוות קיימים שני הענינים: היותן רצון העליון ב"ה, וכן היותן עונג העליון ב"ה⁵⁹, נחת רוח לפני שאמרתיו ונעשה רצוני⁶⁰. והחילוק ביניהם יובן⁶¹ – כיון שדברה תורה כלשון בני אדם – מענינים בנפש האדם למטה (ובפרט שכחות הנפש משתלשלים מלמעלה⁶²): שני כחות אלו – הן כח התענוג והן כח הרצון –

(58) לקו"ת ר"פ נצבים. ועד"ז הוא בשאר המקומות שנשמנו לעיל הערה 8.

(59) ראה לקו"ת במדבר יח, א"ב. אוה"ת ר"ה (כר ה) ע' ב"ק ואילך (פ"ג). ועוד. אלא ששם מדובר בהארת העונג שהוא מחולק בכל מצוה, ובפנים מדובר ע"ד שרש העונג, מקור התענוגים, שאין בו התחלקות (ראה אוה"ת שם פ"ב, פ"ד ואילך). וראה לעיל ע' 101 ואילך.

(60) ספרי ופרש"י פינחס כה, ת. ועוד.

(61) ראה בהבא לקמן המשך תרס"ו ע' סג ואילך. ועוד.

(62) ראה תניא רפ"ג.

תנועות, ובלשון תפלת ראש השנה⁶⁸:
 אם כבנים אם כעבדים. שהפירוש
 הפנימי בזה הוא⁶⁹, שבר"ה צריכים
 להיות (וישנם בפועל) שני אופני
 העבודה – הן כבנים והן כעבדים
 (וכמאמר: אבינו מלכנו), והחילוק
 ביניהם הוא⁷⁰: הן קשור אל עצמות
 אביו, והאב משתעשע ומתענג בבנו
 (כמו שהאריך המגיד בראש ספריו⁷¹),
 ואילו העבד מקיים רצון האדון (המלך).
 וזוהי שייכות שני הענינים הנ"ל
 בקריאת פרשת „אתם נצבים” –
 „נצבים” והעדר השינוי, ו„וילך”
 שענינו שינוי – לעבודת ראש השנה,

כי ע"י עבודת ישראל בשתי
 התנועות הנ"ל, „אם כבנים אם
 כעבדים”, פועלים ישראל (המשכת)
 מלוכת הקב"ה (תמליכוני עליכם) –
 בשני הענינים דעונג ורצון, כנ"ל.

יב. שרש שתי תנועות הנ"ל הוא
 נקודה אחת (ולכן נצבים וילך היא
 פרשה אחת בעצם, כנ"ל), והיא הביטול
 העצמי דכל אחד ואחד מישראל מצד
 עצם נפשו, שלמעלה הן מענין הרצון
 והן מענין התענוג; ומצד ענין זה, כל
 אחד מישראל בוחר כביכול בה, בהיות
 שניהם עצם אחד [אלא שבפועל נמשך
 הדבר ובא לידי ביטוי בשתי התנועות
 דבנים ועבדים].

וענין זה פועל את הבחירה
 שלמעלה בישראל, „יבחר לנו את

הרי הם (לא מהכחות הפנימיים של
 הנפש, שכל אחד מהם הוא כח פרטי,
 אלא) מהכחות המקיפים, דהיינו: כחות
 כלליים שבהם מתגלית ומתבטאת
 הנפש (לגמרי). והחילוק ביניהם הוא
 באופן „גילוי הנפש” שבהם, שבזה
 ישנם שני אופנים:

רצון – (גם) מלשון „רץ” – ענינו
 (שכל) הנפש רוצה, נמשכת ו„רצה”
 לדבר שחפץ הימנה. משא"כ תענוג
 ענינו להיפך – ענין המנוחה, דענין
 התענוג לאמתו, ובפרט שלימות
 התענוג, הרי זה כאשר האדם מתענג
 בעצמותו⁶³.

ואלו הם שני הענינים ד„נצבים”
 ו„וילך”, העדר השינוי ושינוי למעלה
 כביכול: עונג – מנוחה באמיתתה
 ובשלימותה, בעצמותו – ענין העדר
 השינוי; ורצון – ריצה והטייה – ענין
 התנועה והשינוי.

יא. וכיון שבראש השנה צריך
 לפעול קיום „תמליכוני עליכם”⁶⁴,
 שהקב"ה ימלוך עלינו – הרי זה קשור
 לשתי תנועות אלו: תחילה צריך
 לפעול למעלה, כביכול, את העונג⁶⁵
 מענין המלוכה, ולאחרי זה – את
 הרצון⁶⁶ למלוכה⁶⁷.

ולכן נדרשות מישראל – שתפקידם
 לפעול ענין „תמליכוני” – שתי

63 ראה גם סה"מ תרנ"ז ע' קעד. ועוד.
 ולהעיר מאוה"ת שם פ"ד.

64 ר"ה טז, סע"א. שם לד, ב.

65 ראה גם לקו"ת נצבים מט, ד. סדור ד"ה
 להבין ענין תק"ש ע"פ כוונות הבעש"ט.

66 ראה גם ד"ה י"ט של ר"ה תרס"ה. תש"ג.

ועוד.

67 ראה לקו"ת ר"ה נו, ג ואילך. ועוד.

68 פיוט היום הרת עולם. ולהעיר מב"ב י, א.

69 ראה ד"ה אחרי ה"א תלכו תרצ"ז (סה"מ
 קונטרסים ח"ב בהוספות). וראה ד"ה זה היום
 תשי"ז.

70 ולהעיר מדרך מצותיך קח, ב.

71 לקו"א ואו"ת.

„ברכתו של הקב"ה בשבת מברכים חודש השביעי שהוא המושבע והמשובע⁷⁶ ברוב טוב לכל ישראל על כל השנה⁷⁷,”

והדבר נמשך בכתובה וחתומה טובה לשנה טובה ומתוקה לכל אחד ואחת מישראל בטוב הנראה והנגלה למטה מעשרה טפחים, כפשוטו ממש.

(משיחות ש"פ נצ"י תשנ"ב,

ו' תשרי, י"ג תשרי תשד"נ)

נחלתנו⁷², מעצמותו ומהותו יתברך⁷³, שבבחינה זו ישראל וקוב"ה כולא חד⁷⁴, והדבר מתקיים בשתי התנועות שבהם נמשך ענין „תמליכוני עליכם”, תענוג ורצון.

ובעת קריאת פרשת אתם נצבים, בשבת שלפני ר"ה, נפעל תיכף ומיד קיום ענין „אתם נצבים קיימים ועומדים והיינו שזוכים בדין⁷⁵” –

181

(72) תהלים מז, ה – המזמור שאומרים לפני תק"ש.

(73) דמכיון דהרצון והענוג שבמלכות, שהוא הפנימיות שבמלכות, עולה ומסתלק למעלה, הרי מובן שצריכים „להגיע” ולהמשיך מעצמות א"ס שלמעלה גם מתענוג ורצון. ועד"ז בנפש, שצ"ל עבודה שמצד עצם הנפש שלמעלה מתענוג ורצון (ראה בכ"ז – בהמקומות שנשמנו בהערות 65-67). וראה בהנסמן בהערה הבאה.

(74) ראה לקו"ש ח"ד ע' 1147 ואילך. ח"ט ע' 212. ועוד.

(75) ע"פ תורת הבעש"ט הנ"ל יומתק מה

שהובא בטור (או"ח סו"ס תקפא) דישראל „לובשים לבנים ומתעטפים לבנים כו' ואוכלין ושותין ושמחים בר"ה לפי שיודעין שהקב"ה יעשה להם נס”, שזה שיודעין ובטוחים בר"ה (ועוד לפני ר"ה – ראה טור שם) הוא מצד הברכה כו' שזוכים בדין דשבת נצבים.

(76) ראה ויק"ר פכ"ט, ת. קיצורים והערות לתניא ע' נח.

(77) סיום תורת הבעש"ט שם.

